

СХВАЛЕНО

**Рішення Вченої ради
Науково-дослідного інституту
правотворчості та науково-правових
експертиз Національної академії
правових наук України
від 23 листопада 2023 р.,
протокол № 12**

Голова Вченої ради

Олексій КОТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ
Науково-дослідного інституту
правотворчості та науково-
правових експертиз Національної
академії правових наук України
від 29 грудня 2023 р. № 163**

Директор

Олексій КОТ

ПРОГРАМА

**педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії
Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових
експертиз Національної академії правових наук України**

Київ – 2023

ЗМІСТ

Вступ	3
Мета, завдання та зміст педагогічної практики.....	4
Обсяг педагогічної практики та розподіл годин педагогічного навантаження здобувачів.....	4
Організація педагогічної практики.....	5
Права та обов'язки керівників педагогічної практики та здобувачів.....	5
Етапи педагогічної практики та види педагогічного навантаження здобувачів.....	6
Оцінювання результатів педагогічної практики.....	11
Рекомендована література.....	14

Вступ

Програма педагогічної практики здобувачів вищої освіти доктора філософії Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України (далі – Програма) визначає мету, завдання, зміст, порядок організації, проведення та підведення підсумків педагогічної практики здобувачів Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України (далі – здобувачі, Інститут).

Програма розроблена відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти доктора філософії Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України, затвердженого рішенням Вченої ради НДІ правотворчості та науково-правових експертиз НАПрН України від 30 березня 2023 р., протокол № 3, і наказом НДІ правотворчості та науково-правових експертиз НАПрН України від 08.11.2023 № 143 (далі – Положення).

Програма відповідає освітньо-науковій програмі підготовки доктора філософії в галузі знань 08 Право зі спеціальності 081 Право третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (далі – освітньо-наукова програма), затвердженою рішенням Вченої ради НДІ правотворчості та науково-правових експертиз НАПрН України від 14 вересня 2023 р., протокол № 3, та навчальним планам аспірантури Інституту.

Педагогічна практика є обов'язковим компонентом освітньо-наукової програми (ОК. 6) та спрямована на набуття здобувачами навичок організації освітньої діяльності, здійснення освітнього процесу та науково-методичної роботи, формування умінь науково-педагогічної діяльності, необхідних для роботи у закладах вищої освіти та наукових установах юридичного профілю.

Відповідно до освітньо-наукової програми практична підготовка здобувачів проходить у формі педагогічної практики як складової частини їхньої професійної підготовки. Основною метою практичної підготовки є набуття педагогічних навичок, вдосконалення знань, необхідних для роботи у закладах вищої освіти, формування умінь застосувати їх у навчально-виховному процесі під час виконання функцій викладача, наукового керівника тощо.

Програма розроблена з урахуванням засад компетентнісного, системного, інтегративного підходів із застосуванням інноваційних та інтерактивних технологій, а також елементів дистанційного навчання.

Мета, завдання та зміст педагогічної практики

Метою педагогічної практики є набуття здобувачами умінь та навичок освітньої, науково-педагогічної та організаційно-методичної діяльності, формування та розвиток професійних компетентностей у сфері права, закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих під час вивчення навчальних дисциплін зі спеціальності 081 Право, а також набуття досвіду самостійної роботи, у тому числі з опрацювання навчальних, наукових та інших джерел.

Педагогічна практика покликана забезпечити функцію сполучної ланки між теоретичними знаннями у сфері права, здобутими в процесі засвоєння освітньої та наукової складових підготовки здобувачів в Інституті, і практичною діяльністю щодо впровадження здобутих знань в освітній процес.

Завданням педагогічної практики є формування у здобувачів **інтегральної компетентності (ІК)**, тобто здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а також **загальних (ЗК) та спеціальних компетентностей (СК)** щодо здійснення освітнього процесу, навчання, розвитку і професійної підготовки у сфері права.

Згідно з освітньо-науковою програмою завданнями педагогічної практики є формування наступних **ЗК та СК**:

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК06 Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися впродовж життя, оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й мобільність;

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК07. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

СК08. Здатність тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти та інші джерела права у сфері захисту прав та інтересів суб'єктів правовідносин, аналізувати та узагальнювати судову практику.

СК10. Здатність складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію в конкретній справі.

Педагогічна практика спрямована до досягнення наступних **результатів навчання:**

РН06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

РН09. Організувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

РН13. Постійно саморозвиватися і самовдосконалюватися, належним чином оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й мобільність.

РН16. Демонструвати вміння складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію у конкретній справі.

Конкретні завдання педагогічної практики сформульовані у переліку робіт, які здобувач зобов'язаний виконати під час проходження педагогічної практики.

Зміст педагогічної практики включає:

ознайомлення з організацією освітнього процесу для здобуття вищої освіти;

відвідування занять наукових працівників, які забезпечують освітній процес в аспірантурі Інституту з профільних навчальних дисциплін;

розробку плану та змісту навчальних занять, навчально-методичну роботу; самостійне проведення семінарських та/або практичних занять під безпосереднім керівництвом керівника педагогічної практики;

участь у розробленні (оновленні) навчально-методичного забезпечення; проведення консультацій;

інші види педагогічного навантаження.

Обсяг педагогічної практики

та розподіл годин педагогічного навантаження здобувачів

Обсяг педагогічної практики складає 150 годин (5 кредитів ЄКТС), з яких 10 годин відведено на лекції та практичні/семінарські заняття для практикантів, а 140 годин – на самостійну роботу здобувачів під час проходження практики.

Зі 140 годин педагогічної практики:

40 годин відведено на навчальну роботу практикантів,

100 годин відведено на організаційну та методичну роботу практикантів.

У межах **40 годин навчальної роботи** практикантів:

16 годин передбачено на відвідування аудиторних занять наукових працівників, які забезпечують освітній процес в Інституті;

2 години - на самостійне проведення навчального заняття;

2 години – на проведення консультацій;

12 годин - на виконання індивідуальних завдань навчального характеру;

8 годин - на участь в оцінюванні якості різних видів робіт здобувачів, які проходять перший рік підготовки в Інституті.

У межах 100 годин організаційної та методичної роботи:
 на підготовку календарного плану педагогічної практики - 6 годин;
 на ознайомлення з організацією освітнього процесу 24 години;
 на методичну підготовку до навчальних занять 30 годин;
 на виконання індивідуальних завдань методичного характеру 30 годин;
 на підготовку звітної документації 10 годин.

Організація педагогічної практики

Педагогічна практика здобувачів незалежно від форми навчання (очна, заочна) проводиться на другому році підготовки згідно з освітньо-науковою програмою, затвердженим навчальним планом і графіком освітнього процесу, після успішного засвоєння навчальних дисциплін обов'язкових компонентів освітньо-наукової програми 081 Право, а саме:

ОК. 1. Іноземна мова

ОК. 2. Актуальні проблеми філософії

ОК. 3. Організація наукових досліджень та методологія юридичної науки

ОК. 4. Правоінтерпретаційна політика та юридична техніка

ОК. 5. Методика викладання галузевих юридичних дисциплін.

Підставою для проведення педагогічної практики є наказ директора Інституту, яким визначаються терміни та бази її проведення, закріплюються керівники педагогічної практики.

Проект наказу вноситься відповідальною особою з координації діяльності докторантури та аспірантури Інституту. Наказ доводиться до відома здобувачів та керівників педагогічної практики.

Безпосереднє керівництво педагогічною практикою здобувачів здійснюють керівники педагогічної практики, які призначаються з числа наукових працівників, які забезпечують освітній процес в аспірантурі Інституту.

Права та обов'язки керівників педагогічної практики та здобувачів

Керівник педагогічної практики:

проводить інструктаж здобувачів про порядок організації та проведення педагогічної практики;

надає здобувачам необхідні документи та методичні рекомендації;

допомагає у складанні календарного плану педагогічної практики;

організовує відвідування й обговорення здобувачами занять та інших заходів;

може надавати здобувачам індивідуальні завдання, яке має враховувати потреби Інституту;

забезпечує проведення здобувачами навчальних занять, консультує їх під час підготовки до них, перевіряє та затверджує плани-конспекти проведення занять, відвідує заняття, що проводять здобувачі, аналізує й оцінює їх;

вживає заходи щодо усунення недоліків в організації та проведенні педагогічної практики;

надає здобувачам допомогу у підготовці звітних документів;

оцінює педагогічну практику та готує відгуки за її результатами.

Здобувачі під час педагогічної практики мають право:

отримувати інформацію щодо змісту та порядку проходження педагогічної практики;

звертатися до керівника педагогічної практики з усіх питань, які виникають під час проходження педагогічної практики, вносити пропозиції щодо її удосконалення;

на безпечні та нешкідливі умови педагогічної практики.

Здобувачі зобов'язані:

виконати передбачені програмою завдання педагогічної практики;

підготувати та дотримуватися календарного плану проходження педагогічної практики;

відвідувати заняття наукових працівників, які забезпечують освітній процес в аспірантурі Інституту з профільних навчальних дисциплін;

підготуватися та провести навчальні заняття з обраної навчальної дисципліни;

дотримуватися правил перебування на базі педагогічної практики, охорони праці та техніки безпеки;

своєчасно звітувати про виконання програми педагогічної практики, подати керівнику педагогічної практики усю необхідну документацію.

Здобувачі підпорядковуються Правилам внутрішнього трудового розпорядку Інституту, розпорядженням керівництва Інституту та керівників педагогічної практики. У разі їх невиконання здобувачі можуть бути відсторонені від проходження педагогічної практики.

Етапи педагогічної практики та види педагогічного навантаження здобувачів

Педагогічна практика триває п'ять тижнів протягом четвертого семестру другого року підготовки здобувачів в Інституті та складається з трьох етапів:

- 1) підготовчого,
- 2) основного,
- 3) звітнього.

Підготовчий етап педагогічної практики проводиться протягом першого тижня практики.

На підготовчому етапі здійснюються:

інструктаж здобувачів про порядок організації та проведення педагогічної практики, у тому числі інструктаж із охорони праці та техніки безпеки;

ознайомлення з організацією освітнього процесу в Інституті, організацією планування та обліку навчальної, наукової та методичної роботи;

знайомство з матеріально-технічною базою Інституту;

ознайомлення з нормативно-правовими документами, що врегульовують права та обов'язки науково-педагогічних працівників, з навчально-методичною документацією (освітньо-науковими програмами, навчальними планами, робочими програмами та силабусами (за наявності) навчальних дисциплін, їх методичним забезпеченням);

підготовка календарного плану педагогічної практики за встановленою формою (Додаток 1 Положення).

Календарний план педагогічної практики передбачає щотижневу організацію практики та містить інформацію про зміст робіт, які заплановані і фактично виконані протягом кожного тижня практики, а саме:

протягом першого тижня:

складання календарного плану педагогічної практики;
ознайомлення з організацією освітнього процесу;

протягом другого тижня:

відвідування аудиторних занять наукових працівників, які забезпечують освітній процес в аспірантурі Інституту;

методична підготовка до навчальних занять;
виконання індивідуального завдання;

протягом третього тижня:

відвідування аудиторних занять наукових працівників, які забезпечують освітній процес;

методична підготовка до навчальних занять;
виконання індивідуального завдання;

протягом четвертого тижня:

методична підготовка до навчальних занять;
самостійне проведення навчального заняття;
участь в оцінюванні якості різних видів робіт здобувачів;
виконання індивідуального завдання;

протягом п'ятого тижня:

підготовка звітної документації.

Основний етап педагогічної практики передбачає виконання здобувачем навчальної та навчально-методичної роботи, а саме:

відвідування аудиторних занять наукових працівників, які забезпечують освітній процес в аспірантурі Інституту на першому році підготовки;

розробка планів-конспектів навчальних занять;

участь у розробленні (оновленні) навчально-методичного забезпечення;

методична підготовка до навчальних занять;

самостійне проведення навчального заняття (семінарського та/або практичного під безпосереднім керівництвом керівника педагогічної практики);

проведення консультацій;

виконання індивідуального заняття.

Відвідування аудиторних занять наукових працівників, які забезпечують освітній процес в аспірантурі Інституту, має на меті ознайомлення здобувача зі стилем, принципами, методами і порядком викладання дисциплін юридичного профілю.

Відвідування здобувачем аудиторних занять наукових працівників, які забезпечують освітній процес в аспірантурі Інституту, здійснюється відповідно до розкладу занять, затвердженого для здобувачів першого року підготовки в Інституті на другий семестр відповідного навчального року.

Здобувач у межах відведених годин педагогічної практики має відвідати передбачені навчальним планом аспірантури Інституту види аудиторних занять (лекції, практичні, семінарські) з юридичних дисциплін, що викладаються для здобувачів аспірантури першого року підготовки в другому семестрі відповідного навчального року.

Організація відвідування аудиторних занять наукових працівників, які забезпечують освітній процес в аспірантурі Інституту, покладається на відповідальну особу з координації діяльності докторантури та аспірантури Інституту та керівника педагогічної практики.

Під час відвідування аудиторних занять здійснюється конспектування ходу заняття, підготовка питань для їх обговорення і керівником педагогічної практики.

Методична підготовка до навчальних занять спрямована на оволодіння здобувачем сучасними методами і формами педагогічної діяльності, новими технологіями навчання.

Методична підготовка може охоплювати такі методичні кроки:

консультація керівника педагогічної практики з питань підготовки до навчального заняття;

визначення виду навчального заняття та його структури;

аналіз літератури, складання переліку рекомендованих джерел з відповідної теми навчального заняття;

формулювання мети і завдань проведення заняття;

підбір методів навчання;

складання плану-конспекту навчального заняття;

консультативний аналіз плану-конспекту навчального заняття керівником педагогічної практики;

проведення навчального заняття;

аналіз навчального заняття.

Під час методичної підготовки здобувач бере участь у розробленні (або оновленні) навчально-методичного забезпечення, що спрямоване на забезпечення методичної обізнаності здобувача та формування у нього вмінь і навичок підготовки навчально-методичного матеріалу для якісного методичного супроводу освітнього процесу відповідно до освітньо-програмних вимог підготовки фахівців у галузі права.

Здобувач може брати участь у розробленні (оновленні) будь-яких навчально-методичних матеріалів: освітньо-наукової програми; навчальних планів аспірантури; робочих програм навчальних дисциплін; силабусів; конспектів лекцій; тестів; екзаменаційних білетів; методичних рекомендацій з проведення навчальних занять тощо.

Під час підготовки до навчального заняття доцільно враховувати, що важливим інструментом підвищення якості освіти є вдосконалення системи урізноманітнення способів організації проведення аудиторних занять і контролю знань здобувачів.

Організація забезпечення здобувача навчально-методичними матеріалами для цілей педагогічної практики покладається на керівника педагогічної практики.

Самостійне проведення навчального заняття (семінарського та/або практичного) має на меті формування у здобувачів здібностей до самостійного викладання юридичних дисциплін та спрямоване на оволодіння ним досвідом викладацької діяльності.

Проведення навчальних занять має відбуватися з урахуванням наукової спеціальності 081 Право, тому здобувачі вищої освіти мають демонструвати вміння генерувати нові ідеї (креативність), розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору, саморозвиватися і самовдосконалюватися впродовж життя, оцінювати рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й мобільність, застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій, брати участь у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих, моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації, виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання, вміти тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти та інші джерела права у сфері захисту прав та інтересів суб'єктів правовідносин, аналізувати та узагальнювати судову практику, складати правові документи, в тому числі процесуальні, вміти формулювати та відстоювати правову позицію в конкретній справі.

Організація самостійного проведення навчального заняття здійснюється керівником педагогічної практики відповідно до розкладу занять, затвердженого для здобувачів першого року підготовки в аспірантурі у другому семестрі відповідного навчального року.

Самостійне проведення навчального заняття здійснюється виключно з юридичних дисциплін, які викладаються здобувачам першого року підготовки в аспірантурі у другому семестрі відповідного навчального року. Дата і час самостійного проведення навчального заняття мають співпадати із датою і часом аудиторного заняття. Проведення навчального заняття здійснюється здобувачем під безпосереднім керівництвом керівника педагогічної практики.

Бінарна форма проведення навчального заняття передбачає одночасну участь у його проведенні здобувача та наукового працівника, який забезпечує освітній процес з відповідної юридичної дисципліни.

Самостійне проведення навчального заняття включає в себе розробку плану-конспекту заняття, що спрямоване на набуття здобувачем умінь і навичок організації власного часу та планування педагогічної діяльності.

План-конспект навчального заняття розробляється на задану здобувачу тему, передбачає мету, завдання, структуру навчального заняття, методику та послідовність його проведення, очікуванні результати.

У загальному вигляді структура плану-конспекту навчального заняття може мати такий вигляд: дата проведення, тема, мета, тип заняття, міждисциплінарні зв'язки, форми роботи, методи навчання і контролю, методичне забезпечення, обладнання, рекомендована література, основні питання, які розглядаються під час заняття (рекомендовано не більше чотирьох); хід навчального заняття тощо.

Розробка плану-конспекту навчального заняття має ґрунтуватися на положеннях освітньо-наукової програми та змісті програми навчальної дисципліни, з якої заплановане заняття, а також ураховувати рівень підготовки здобувачів першого року навчання в аспірантурі.

Під час підготовки плану-конспекту здобувач консультується з керівником педагогічної практики, який перевіряє та затверджує план-конспект.

Участь в оцінюванні якості різних видів робіт передбачає залучення здобувачів до письмових, усних і практичних заходів поточного контролю знань здобувачів першого року підготовки в аспірантурі з навчальної юридичної дисципліни, викладання якої передбачено навчальним планом аспірантури на другому семестрі відповідного навчального року.

Проведення консультацій здійснюється виключно з юридичних дисциплін, які викладаються здобувачам першого року підготовки на другому семестрі відповідного навчального року.

Консультації - це форма навчального заняття, при якій здобувач першого року підготовки отримує відповіді від здобувача, який проходить педагогічну практику, на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Виконання індивідуального заняття є видом позааудиторної самостійної роботи здобувача навчального чи навчально-методичного характеру.

Мета індивідуального завдання – самостійне опрацювання та підготовка матеріалів щодо певної частини освітньо-наукової програми, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань здобувача та розвиток у нього навичок самостійної роботи.

Зміст індивідуального завдання – це завершена теоретична або практична робота в межах предметної сфери освітньо-наукової програми, що виконується здобувачем за завданням керівника педагогічної практики.

Виконання індивідуального завдання може передбачати, зокрема, проведення консультацій здобувачем аспірантам першого року підготовки в аспірантурі Інституті. Проведення консультацій здійснюється здобувачем у межах відведених годин на навчальну роботу.

Консультації проводяться під час відвідування аудиторних занять наукових працівників, які забезпечують освітній процес в аспірантурі Інституті, або під час самостійного проведення здобувачем навчального заняття (семінарського або практичного).

Звітний етап педагогічної практики є завершальним етапом, на якому оформлюється звітна документація та підводяться її підсумки.

Звітною документацією педагогічної практики є:

календарний план педагогічної практики з відмітками про його фактичне виконання;

підписаний здобувачем і затверджений керівником звіт про проходження педагогічної практики (Додаток 2 Положення);

відгук керівника педагогічної практики.

Звітні документи педагогічної практики мають бути набрані на комп'ютері. Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 30 мм, правого – 10 мм.

Для здобувачів, які працюють у закладах вищої освіти на посадах науково-педагогічних працівників і звільнені від педагогічної практики, звітним документом є підтверджуючі документи з місця роботи.

До звіту про проходження педагогічної практики додаються усі матеріали педагогічної практики, підготовлені здобувачем під час її проходження (плани-конспекти навчальних занять, виконані індивідуальні завдання, тести тощо).

Підсумковий контроль з педагогічної практики відбувається у формі її захисту. Результати захисту педагогічної практики вносяться до відомості обліку успішності, яка підписується головою та членами створеної комісії для захисту педагогічної практики. Критерії оцінювання за результатами захисту педагогічної практики – «зараховано», «не зараховано».

Захист педагогічної практики здобувачами, які працюють у закладах вищої освіти на посадах науково-педагогічних працівників, проходить на загальних підставах.

Здобувачі, які з поважних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) не змогли пройти педагогічну практику у запланований термін, повинні пройти її в інший час.

Здобувач, який не виконав календарний план педагогічної практики без поважних причин, був відсторонений від неї або не захистив її результати, вважається таким, що не виконав індивідуальний навчальний план та підлягає відрахуванню з навчання в аспірантурі.

Звіт про проходження педагогічної практики та відомість обліку успішності, підписаний головою та членами створеної комісії для захисту педагогічної практики, передаються до аспірантури Інституту.

Зазначена документація зберігається в особовій справі здобувача.

Оцінювання результатів педагогічної практики

За результатами педагогічної практики здобувачі:

повинні опанувати:

організацію освітнього процесу у закладах вищої освіти та наукових установах;

структуру та зміст науково-педагогічної та науково-методичної діяльності; методику та навички підготовки та проведення аудиторних занять, організації позааудиторної роботи;

основи та навички навчально-методичної роботи у закладах вищої освіти та наукових установах;

комунікативні вміння та навички спілкування з учасниками освітнього процесу;

мають оволодіти наступними компетентностями:

структурувати та перетворювати наукові знання в навчальний матеріал; використовувати методи та засоби інтерактивного навчання, складати ситуаційні задачі, тестові завдання тощо;

застосовувати новітні освітні технології для проведення навчальних занять;

визначати структурні елементи лекційного, семінарського, практичного занять відповідно до постановленої мети;

розробляти методичні матеріали для всіх видів навчальної роботи;

оформляти документацію щодо планування та обліку результатів науково-педагогічної діяльності.

Результати педагогічної практики здобувача оцінюються комплексно, з урахуванням всієї сукупності показників, що відображають його готовність та здатність до самостійного здійснення освітнього процесу, навчання, розвитку і професійної підготовки здобувачів у галузі права.

Оцінювання результатів проходження здобувачем педагогічної практики здійснюється за 100-бальною шкалою, в якій:

70 балів відводиться на оцінку педагогічної практики її керівником,

30 балів відводиться на підсумковий контроль з педагогічної практики.

З метою об'єктивного оцінювання знань та вмінь, набутих під час проходження педагогічної практики, її захист проводиться з урахуванням виконаних здобувачем завдань та відповідної кількості балів за кожний вид роботи.

Керівник педагогічної практики надає оцінку практики у своєму відгуку, виходячи з наступного:

ознайомлення з організацією освітнього процесу – до 5 балів;

відвідування аудиторних занять наукових працівників, які забезпечують освітній процес в аспірантурі Інституту – до 10 балів;

методична підготовка до навчальних занять – до 15 балів;

самостійне проведення навчального заняття – до 20 балів;

виконання індивідуального завдання – до 20 балів.

Підсумковий контроль з педагогічної практики відбувається у формі її захисту. Результати захисту педагогічної практики вносяться до відомості обліку

успішності, яка підписується головою та членами створеної комісії для захисту педагогічної практики.

Бали підсумкового контролю визначається комісією для захисту педагогічної практики, виходячи з наступного:

якість і своєчасність підготовки звітної документації – до 15 балів;
презентація і захист практики здобувачем – до 15 балів.

«30-25 балів» – всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння здобувача застосовувати і творчо використовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності у сфері права. Продемонстрована активність та ініціативність здобувача. Звіт про проходження педагогічної практики містить всі структурні елементи та його подано у встановлений строк.

«24-19 балів» – завдання практики виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння здобувача застосовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями та засобами педагогічної діяльності у сфері права, проводити семінарські, практичні заняття, але заняття шаблонні, не виявлено творчого, індивідуального підходу. Виявлено вміння встановлювати контакт із аудиторією. Звіт містить всі структурні елементи та його подано у встановлений строк. Наявність позитивного відгуку керівника.

«18-13 балів» – завдання практики виконано, але неповно. Виявлено вміння проводити заняття, але заняття шаблонні. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. Відгук керівника практики загалом позитивний.

«12-7 балів» – завдання практики виконано здобувачем в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація оформлена неналежно, фрагментарно, відгук керівника задовільний.

«6-0 балів» – завдання практики невиконані або виконані з суттєвими помилками, не сформовані вміння здійснювати відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками, відгук керівника негативний.

Бали, виставлені керівником практики, та бали, одержані здобувачем під час захисту, сумуються та виставляються у відомості обліку успішності, яка підписується головою та членами створеної комісії для захисту педагогічної практики. Критерії оцінювання за результатами захисту педагогічної практики - «зараховано» (60 – 100 балів), «не зараховано» (0 – 59 балів).

Рейтинг здобувача за оцінкою керівника педагогічної практики та комісії із захисту педагогічної практики переводиться у бали відповідно до національної системи оцінювання та системи оцінювання по шкалі ЄКТС (таблиця 1) та заноситься у відомість обліку успішності.

Таблиця 1

Оцінка по шкалі ECTS	Визначення	Національна система	По 100-бальній шкалі
A	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (зараховано)	90-100
B	Дуже добре виконання, вище середнього рівня з кількома помилками	4 (зараховано)	82-89
C	У цілому правильне виконання робіт педагогічної практики з певною кількістю значних помилок	4 (зараховано)	74-81
D	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (зараховано)	64-73
E	Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (зараховано)	60-63
FX	Неприйнятне виконання, результати педагогічної практики незахищені	2 (незараховано)	35-59
F	Не виконано, результати педагогічної практики незахищені	2 (незараховано)	0-34

Рекомендована література

1. Закон України «Про освіту» від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 року №1556-VII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 року (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
4. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
5. Національна рамка кваліфікацій, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
6. Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти доктора філософії Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України, затверджене наказом НДІ правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України від 08 листопада 2023 року № 143. URL: <https://ndi.academy/wp-content/uploads/pro-pedagogichnu-praktyku-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-stupenya-doktora.pdf>
7. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ.; за ред. д-ра техн. наук, проф. Ю.М. Рашкевича та д-ра пед. наук, доц. Ж.В. Таланової. 2-е вид. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 106 с.
8. ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять (чинний від 01 липня 2016 року). URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=63349
9. Вдовічен В.А., Вдовічена Л.І., Меленко О.В. Методика викладання правничих дисциплін: навч.-метод. посіб., Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2022. 144 с.
10. Забарна Н., Ковда Н. Інноваційна методика викладання юридичних дисциплін. *Path of Science: International Electronic Scientific Journal*. 2021. Vol. 7. № 11. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/1090-2985-1-PB.pdf>
11. Кульчак Л.С., Петровська І.І., Схаб-Бучинська Т.Я., Шпіляревич В.В. Методичні рекомендації щодо урізноманітнення способів організації проведення аудиторних занять і контролю знань студентів [текст]. Івано-Франківськ : Навчально-науковий юридичний інститут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. 24 с.
12. Навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів : довідник для пед. та наук.-пед. працівників / уклад. Н. М. Савельєва. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. 80 с.